

TYTUŁ

Nauczyciele współpracują w organizacji procesów edukacyjnych w celu zapewnienia możliwości szerokiego rozwoju wszystkim uczniom i wysokiego poziomu kształcenia.

CEL DZIAŁANIA

Współpraca nauczycieli, doskonalenie metod i form tej współpracy, wspólne rozwiązywanie problemów mają na celu wieloaspektowe oddziaływania na rozwój każdego dziecka, kształtowanie jego zainteresowań oraz wysoki poziom kształcenia. Działania te są podstawą ścisłej współpracy w organizacji i prowadzeniu procesów edukacyjnych. Przykładami działań wynikających ze tej współpracy są:

- 1) szerokie stosowanie aktywnych i aktywizujących metod pracy oraz efektywnych form kształcenia,
- 2) działania o charakterze adaptacyjno-integracyjnym ze szczególnym uwzględnieniem dzieci 6-letnich,
- 3) rozwijanie kompetencji współpracy w grupie oraz interpersonalnych, rozwój kompetencji nauczycielskich.

KRÓTKI OPIS DZIAŁANIA

Ad.1.

Nauczyciele ustalili, iż będą wykorzystywać w coraz szerszym zakresie metody aktywne i aktywizujące uczniów, a także oparte na mnemotechnice i wykorzystujące osiągnięcia neurodydaktyki, aby zapewnić wysoki poziom kształcenia i motywować uczniów do nauki. W tym celu dokonali wyboru tematyki szkoleń w ramach doskonalenia rady pedagogicznej, a następnie konsekwentnie wprowadzali w życie nabytą wiedzę.

Przykładem stosowania metod pozwalających na aktywizację uczniów jest prowadzenie zajęć metodą fiszek przewodnich C. Freineta. Nauczyciel przeprowadza kilkudniowe bloki tematyczne na podstawie opracowanych przez siebie fiszek, zawierających zintegrowaną tematykę z zakresu wszystkich edukacji, uwzględniając indywidualne potrzeby dzieci oraz ich propozycje. W instrukcji uczniowie mają podane tematy oraz sposoby wykonania zadań a także cele w języku ucznia. Dzieci pracują metodami aktywizującymi, uzupełniają karty pracy, wykonują prace plastyczne i łączą to w całość jako książeczkę na dany temat, np. „Moja ojczyzna”, „O psie, który jeździł koleją”.

W przypadku doboru form kształcenia przykład może stanowić zorganizowanie w szkole „Dni Przyjaciół Lasu”. Uczniowie wszystkich klasa w ciągu całego tygodnia uczestniczyli w licznych zajęciach wykorzystujących zasoby środowiska lokalnego do realizacji lekcji z zakresu edukacji przyrodniczej i ekologicznej. Nauczyciele wspólnie ustalili tematykę, rodzaj prowadzonych działań i sposoby ich realizacji. Uczniowie różnych klas mieli okazję uczestniczyć w tych samych zajęciach, co sprzyjało uczeniu się od siebie nawzajem.

Ad. 2.

W szkole w wielu klasach uczą się zarówno dzieci 6 – jak i 7 – letnie. Nauczyciele pracują nad ich właściwą adaptacją i integracją zespołów klasowych. Korzystają wzajemnie

ze swojego doświadczenia w planowaniu i realizacji działań. Ustalają także wspólne zasady, których przestrzeganie prowadzi do osiągnięcia pożądanych celów.

Adaptacja dzieci 6-letnich jest w szkole szczególnie istotna. Sprzyja nie tylko integracji zespołu klasowego, ale także pomaga dzieciom młodszym szybciej zaaklimatyzować się w szkole. Dzieci rozpoczęły naukę w doskonale przygotowanej sali, wyposażonej zarówno w pomoce dydaktyczne, jak i w kącik do zabawy i odpoczynku, dzięki czemu uczniowie mogli w dalszym ciągu czuć się momentami podobnie jak w przedszkolu. Metody pracy były dostosowane do bieżących potrzeb, możliwości i samopoczucia uczniów. Podejmowano w klasie różne działania i zabiegi w celu zapewnienia dobrego startu sześciolatkom, którzy stanowili prawie połowę zespołu klasowego. Wcześniejsze rozpoczęcie nauki w szkole nie odbiera dziecku dzieciństwa. Szkoła umożliwia dzieciom poznawanie szerszych obszarów wiedzy niż przedszkole.

Ad 3.

Dzieci są w szkole wdrażane do pracy w grupach, gdyż przynosi to wiele korzyści i jest efektywne w wyposażaniu uczniów w wiedzę i umiejętności. Nauczyciele, decydując się na szersze stosowanie metod opartych na działaniu, zdecydowali także o wykorzystaniu formy pracy w małych grupach.

Przykładem działania, które pozwalało nie tylko na rozwijanie zainteresowań dzieci sztuką kulinarną czy kształcenie umiejętności korzystania z instrukcji, ale przede wszystkim doskonalenie umiejętności współdziałania przy organizacji realizowanych przedsięwzięć i rozwijanie kompetencji interpersonalnych niezbędnych w życiu społecznym była realizacja na zajęciach pozalekcyjnych bloku pt. „Kuchcikowo – europejska kuchnia dla dzieci”. W ramach tych zajęć uczniowie wykonywali szereg różnych działań, dla których podstawę stanowiła sztuka kulinarna. Na początku dokonali wyboru czterech państw europejskich. Następnie, korzystając z internetu, wyszukiwali charakterystyczne dla tych krajów potrawy, które zgodnie z przepisami przygotowywali. Kolejnym elementem przedsięwzięcia było wykonanie dekoracji stołu, która związana była tematycznie z kuchnią lub geografią jednego z wybranych państw. Ostatnią część stanowiła wspólna konsumpcja z zachowaniem zasad *savoir – vivre*.

Ad. 4.

Dostrzegając konieczność kształcenia wśród dzieci umiejętności pracy w grupie, nauczyciele także są świadomi ważności ich współpracy dla właściwej organizacji i realizacji procesów edukacyjnych

Jedynie dobrze współdziałający zespół nauczycieli będzie mógł dobrze uczyć współpracy. Nauczyciele bardzo liczne działania podejmują we współpracy. Powyższe przykłady są także tego dowodem. Uczenie się w małych grupach jest jedną z najskuteczniejszych strategii nauczania wg J. Hattie’ go. Także z punktu widzenia neurodydaktyki oraz różnych typów sensorycznych dominujących w poznawaniu świata ta forma pracy jest najwłaściwsza, gdyż pozwala w jednej grupie uczących się zgromadzić reprezentantów różnych stylów uczenia się, a to sprzyja wymianie spostrzeżeń, doświadczeń i uczeniu się od siebie nawzajem. Konieczność stosowania w praktyce zasad współpracy jest zatem niezwykle ważna w zawodzie nauczycielskim, szczególnie gdy celem jest osiągnięcie

wysokiej skuteczności i poziomu nauczania.

EFEKTY

Ad. 1.

Dzięki stosowaniu aktywizujących metod prowadzenia zajęć wzrasta zaangażowanie uczniów, niwelowane są napięcia i zahamowania, a rozbudzone ich zainteresowania. Dzieci rozwijają twórcze myślenie, wykazują się kreatywnością, doskonałą kompetencje miękkie, wzrasta ich samoocena i poczucie osiągnięcia sukcesu.

Wykorzystanie środowiska lokalnego do realizacji zajęć z zakresu edukacji przyrodniczej i ekologicznej pozwala na prowadzenie zajęć w terenie, który jest uczniom szczególnie bliski, bo stanowi ich codzienne otoczenie. Uczniowie wnikliwiej obserwują przyrodę i poznają środowisko, z którym są silnie związane. Warsztaty w terenie doskonałą umiejętność zgodnej, konstruktywnej pracy w grupie, rozwijają spostrzegawczość, zdolność wyciągania wniosków i zapamiętywania.

Ad. 2.

Sześcioletki bardzo dobrze radziły sobie w pierwszej klasie. Szybko poczuły się bezpieczne i się usamodzielniały. Ponadto, dało się zauważyć zanikające różnice między osiągnięciami i zachowaniami dzieci siedmio- i sześciolatków.

Ad. 3

Przy okazji wielu działań uczniowie kształcą umiejętności interpersonalne oraz współpracy w grupie. Jest to niezwykle ważne nie tylko ze względu na efektywność takiej formy nauczania, ale także dlatego, iż działając w ten sposób, można indywidualizować proces edukacyjny, dostosowując go do potrzeb i stylu uczenia się poszczególnych dzieci. Kształcąc zatem umiejętność pracy grupowej, uczniowie nabywają także zdolność wykorzystywania swoich predyspozycji i czerpania z nich wzajemnych korzyści.

Ad. 4.

Nauczyciele powinni mieć świadomość ważności działań zespołowych oraz ich przewagi nad indywidualną realizacją wielu działań składających się na proces edukacyjny. Uzmysłowanie tego aspektu pracy pedagogicznej ma znaczący wpływ na jakość pracy i efektywność oddziaływań nauczycielskich. Współczesna szkoła nie może dobrze funkcjonować bez współpracy nauczycieli.

RADY I PRZESTROGI

Ad. 1.

Stosując metody pracy oparte na teorii C. Freineta należy przeanalizować wszystkie plusy i minusy, które potwierdzają potrzebę wprowadzenia takich metod. Należy dobrze czuć się w roli nauczyciela wspomagającego i inspirującego, a nie jedynie oceniającego.

Wykorzystując środowisko lokalne do realizacji zajęć z zakresu edukacji przyrodniczej należy pamiętać, aby treści dostosować do zainteresowań dzieci oraz do specyfiki miejsca, w jakim mają się odbywać zajęcia czy nawet do możliwości organizacyjnych. Jest wiele opracowań dotyczących takiej organizacji zajęć. Należy jednak pamiętać, że każde środowisko lokalne ma swoją specyfikę i nie zawsze wszystkie zawarte w opracowaniu elementy będą możliwe do realizacji na danym terenie.

Ad. 2

Dzieci sześciolatnie wymagają specjalnego podejścia i elastyczności ze strony nauczyciela. Dobrze jest, jeśli takimi grupami, w których uczą się zarówno dzieci 6 – i 7 – letnie zajmuje się doświadczony nauczyciel. Jeśli nie ma takiej możliwości warto zadbać o to, by nauczyciel mniej doświadczony mógł korzystać ze wskazówek czy rad mentora.

Ad. 3.

Praca w małych grupach zgodnie z badaniami J. Hattie' go okazała się jedną z najbardziej efektywnych strategii edukacyjnych. Należy więc dokładać starań, aby kształcić tę umiejętność u dzieci. Jest ona ważna nie tylko ze względu na możliwość uczenia się dzieci od siebie nawzajem, ale pozwala także efektywnie indywidualizować proces nauczania. Wymaga jednak od nauczyciela dobrego przygotowania się do zajęć, zdyscyplinowania i umiejętności zarządzania czasem na lekcji.

Ad. 4.

Nauczyciele muszą mieć świadomość konieczności współpracy w organizowaniu i realizowaniu procesu edukacyjnego. Mogą się jednak pojawić trudności w takim sposobie działania, gdyż nierzadko zdarzają się silnie dominujące indywidualności. Jeśli byłoby to zjawisko na tyle duże, iż zakłóciłoby pracę całego zespołu, warto by rozważyć przeprowadzenie szkolenia rady pedagogicznej na temat współpracy lub innego, które pozwoli na rozwiązanie problemu.

SPOSOBY UPOWSZECHNIANIA

Ad. 1.

Opracowane przez nauczyciela fiszki wraz z listami i kartami pracy zostały przekazane doradcy metodycznemu, który wykorzystał je, prezentując jako przykłady na warsztatach metodycznych dla nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej odbywających się pod hasłem: „Pracujemy w grupie – zabawy i ćwiczenia kształtujące umiejętność współpracy w grupie”. Po zajęciach fiszki te zostały przekazane nauczycielom, aby mogli je wykorzystać we własnej pracy.

Wykorzystanie środowiska lokalnego do realizacji zajęć z zakresu edukacji przyrodniczej i ekologicznej stanowi rozdział książki pt. „Środowisko lokalne a edukacja”- praca zbiorowa pod redakcją Marii Śmigielskiej, która jest dostępna w bibliotekach Uniwersytetów Opolskiego i Śląskiego.

Ad. 2.

Nauczyciel wziął udział w konkursie zorganizowanym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, który koordynował Opolski Kurator Oświaty pt. „Mam 6 lat” . Wraz ze swoimi uczniami, którzy rozpoczęli naukę w szkole jako sześciolatki, przygotował prezentację multimedialną „Nasz historia” . Zostały w niej przedstawione podejmowane działania na rzecz adaptacji 6-latków w szkole. Zyskała ona uznanie komisji konkursowej i na gali podsumowującej konkurs została nagrodzona wyróżnieniem. Pracę tę opublikowano w sieci internetowej, a z doświadczeń i wskazówek w niej zawartych mogli skorzystać wszyscy zainteresowani nauczyciele.

Ad. 3.

Scenariusz zajęć pozalekcyjnych dla uczniów klas I – III został opracowany w ramach realizacji projektu „Nowe technologie na usługach edukacji”. Następnie został zgłoszony

do konkursu organizowanego przez RCRE w Opolu. Scenariusz zdobył wyróżnienie i jako przykład dobrej praktyki wszedł w skład opracowania zbiorowego.

Ad. 4.

Dyrektor szkoły był współautorem artykułu pt. *Proces edukacyjny i jego realizatorzy (czyli o współdziałaniu nauczycieli w zmieniającym się świecie)*. Został on napisany przez grupę składającą się z osób pracujących na co dzień w różnych placówkach oświatowych, mających różne doświadczenie zawodowe. Artykuł ukazał się w zbiorowej pracy pt. *Jakość edukacji. Różne perspektywy* pod red. Grzegorza Mazurkiewicza i jako bezpłatne egzemplarze został rozesłany do wszystkich placówek oświatowych w Polsce. Mogą zatem z niego korzystać dyrektorzy i nauczyciele w całym kraju.

Oprócz tego opis dobrych praktyk został także umieszczony na profilu szkoły na Facebooku oraz przesłany do publikacji na stronach internetowych PODN w Kluczborku.